

Sanja Vulić
Zagreb

NOVA ZBIRKA PUČKIH PROZA HRVATA IZ SJEVERNOGA GRADIŠĆA U AUSTRIJI

Elizabeta Brandner-Palkovits,
Povidajke davnih vrimen,
Panonski institut, Pinkovac / Güttenbach, 2014.

Zbirka pučkih proza iz južnoga, srednjega i sjevernoga Gradišća u Austriji, naslovljena *Gradišćanske povidajke* (koja je 2012. objavljena u nakladi Panonskoga instituta iz Pinkovca, a sadrži *povidajke* koje je svojedobno prikupio i zapisao bunjevački Hrvat Balint Vujkov i objavio u knjizi *Cvjetovi mećave*, Zagreb, 1971.), ponovo je na tom prostoru oživjela zanimanje za narodnu prozu. Tako je već iduće g. 2013. hrvatski pučki pisac Anton Leopold (rodnom iz Frakanave u srednjem Gradišću u Austriji), objavio vlastitu zbirku srodnih proza, pod naslovom *Gradišćanskohrvatske narodne priče*. I ta je zbirka tiskana u nakladi Panonskoga instituta. Niz se g. 2014. nastavlja trećom zbirkom kod istoga nakladnika, naslovljenom *Povidajke davnih vrimen*. Riječ je najvećim dijelom o prozama koje je Elizabeta Brandner Palkovits zabilježila 80-ih godina 20. stoljeća za potrebe svoga diplomskoga rada. Naime, g. 1981. bilježila je pučke proze prema pripovijedanju svoje bake Marije Palkovits, rođ. Winkler, koja je bila rodnom iz Prodrštofa, a tada je bila u 81. godini života. Godine pak 1988. bilježila je pučke proze prema pripovijedanju Paule Baar, rođ. Dobrovits iz Prodrštofa, koja je tada bila u 69. godini, te prema pripovijedanju Apollonije Schumich, rođ. Nakovich iz Uzlopa, koja je tada bila u 76. godini života. Dvije kratke proze pripovijedala je Paula Radits iz Klimpuha, a E. Brandner Palkovits ih je zabilježila prema otprije očuvanim snimkama. To pokazuje da su sve proze zabilježene među Hrvatima Poljancima u sjevernom Gradišću u Austriji, u selima Željezanskoga kotara.

Poput većine čakavskih govora u Gradišću i ove govore karakteriziraju dvoglas *uo* i *ie*. U govorima iz kojih potječu navedene pripovjedačice, dugo se *o* u sklopu dvoglasa *uo* izgovara otvoreno, pa je zato priređivačica ovih proza bilježila dvoglas *uo* kao *ua*, tj. *Buag* (< Buog < Bog), *luav* (< luov < lov), *guadina* (< guodina < godina, u značenju 'kiša'), *puamoć* (< puomoć < pomoć), *ruažica* (< ruožica < rožica, u značenju 'cvijet'), *škualnik* (< škuolnik < školnik), *uan* (< uon < on), *uarat* (< uorat < orat 'orati'), *vualit* (< vuolit < vo-

lit 'voljeti'), L jd. *va zlatuam kotlu* (< va zlatuom kotlu < va zlatom kotlu 'u zlatnom kotlu'); *va jednuam varuašu* (< va jednom varuošu < va jednom varošu 'u jednom gradu'), itd. Glede potonjega primjera valja napomenuti da je u pripovijedanju Apollonije Shumich iz Uzlopa ponekad zabilježeno *va jednuam*, a češće *va jednom*.

U svim spomenutim govorima dugo se *e* u sklopu dvoglasa *ie* također izgovara otvoreno, pa je priređivačica ovih proza bilježila svaki dvoglas *ie* kao *ia*, neovisno o tom je li dugo *e* unutar dvoglasa *ie* podrijetlom od praslavenskoga jata ili od nekoga drugoga fonema, npr. *ciasta* (< *ciesta* < *cesta*), *liasa* (< *liesa* < *lesa* 'lijesa'), *liato* (< *lieto* < *leto* 'ljetu' i 'godina'), *lian* (< *lien* < *len* 'lijen'), *dialat* (< *dielat* < *delat* 'raditi'), *Biač* (< *Bieč* < *Beč*), *miaso* (< *mieso* < *meso*), *riap* (< *riep* < *rep*), *tiatac* (< *tietac* < *tetac*, u značenju 'stariji muškarac općenito'), *ziac* (< *ziec* < *zec*), *betiažan* (< *betiežan* < *betežan* 'bolestan'), *sviati* (< *svieti* < *sveti*), *tridesiati* (< *tridesieti* < *trideseti*), *čiakat* (čiekat < čekat 'čekati'), *šiatat se* (šietat se < šetat se 'šetati se'), *ziat* (< *ziet* < *zet* 'uzeti'), G jd. *do jednia* (< do jednie < do jedne), itd. S istom se poteškoćom svojedobno susreo i Balint Vujkov kada je bilježio narodnu prozu na idiomima tih Hrvata u polutisućljetnoj dijaspori. Tako je npr. u svojim *Cvjetovima mećave* genitivne oblike *vodie* (< *vode*) i *dicie* (< *dice* 'djece'), zbog otvorenoga izgovora dugoga *e* u sklopu dvoglasa *ie*, zabilježio kao *vodija* i *dicija*.

Kada se pak fonem *o* izgovara zatvoreno, u ovim je prozama zabilježen kao *u*, npr. *divuika* (< divojka 'djevojka'); (*puit* < *pojt* 'poći'), itd. Također valja napomenuti da je fonem *j* iza samoglasnika *a* u ovim prozama obično zabilježen kao neslogovno *i*, jer se obično tako i izgovara, npr. *divuika*, *maika* (< majka), *povidaika* (< *povidajka* 'pripovijetka'), *dvanaist* (< *dvanajst* 'dvanaest'), *četnaist* (< *četnajest* 'četnaest'), *puit* (< *pojt*), *kumai* (< *kumaj* 'jedva'), itd.

Teme i likovi narodnih proza, koje su uvrštene u ovu zbirku, većim su dijelom tipične za hrvatsku narodnu prozu, ali ima i neuobičajenijih tema. U prozama zabilježenim u Prodrštofu teme, motivi i likovi čvrsto su vezani uz seosku sredinu, tj. pokazuju donedavne tipične strahove i razmišljanja ljudi iz te sredine. Među takove nedvojbeno pripadaju i proze u kojima su mrtvaci izravni ili neizravni akteri. Tako se npr. u prodrštofskoj prozi "Sviati Anton" mrtvac pojavljuje kao svjedok, a još važniju ulogu ima u prozi "Čemo si krljaču zaminit".

U okviru tema o smrti uobičajena je među Hrvatima na panonskom prostoru priča o mrtvom mladiću i njegovoj živoj djevojci. Ta je tema u mašti seoskoga čovjeka još više potpirivala strah od mrtvih. U ovoj je zbirci nalazimo u prozi iz Prodrštofa, naslovljenoj "Mila, te-j stra?". Vrlo sličnu verziju iste *povidajke* u Prodrštofu je već bio zabilježio Balint Vujkov, pod naslovom "Mrtav dragi na bielom konju". Ta je proza po svojoj tematici srodna narodnoj prozi "Mertvi, živoga van" koju je Vujkov zabilježio u čakavskoj Bizonji u sjeverozapadnoj Mađarskoj. Motiv djevojke koja zaziva svoga mrtvoga zaručnika te njegov dolazak po nju da mu se pridruži u grobu, čest je u hrvatskoj narodnoj književnosti, pa tako i u hrvatskoj dijaspori na panonskom prostoru. Nalazimo ga npr. u poemi *Jozo i Jela* koju je spjevao hrvatski pjesnik Džuso Šimara Pužarov, koji je bio rodnom iz sela Martinaca u mađarskom dijelu Podravine. Ta je poema nadahnuta narodnom pripovijetkom s istim motivom koju je Martinčanima često pripovijedao njihov sumještani, glasoviti ne-

pismeni narodni pripovjedač Andrija Hideg Palitka. Koliko je motiv te pripovijetke bio duboko urezan u svijest djece u podravskim Martincima, ali i svih ostalih Martinčana, svjedoči nam svojim djelom i drugi pjesnik iz Martinaca Josp Gujaš Džuretin. U svojoj podužoj pjesmi "Obrisi iz djetinjstva" Džuretin piše: "Stare žene / posle pozdravnog zvona / poslale nas / na spavanje / ... / Zašto su nam rekle / stare žene / da se mrtvi vraćaju po žive / Zašto su nas / plašile / To nisu bile bajke / To su bile pripovetke / o konjaniku / po mesečini / što je dolazio / k dragoj iz groba." Književni povjesničar Stjepan Blažetin navodi isti motiv u još dvije narodne proze koje je Vujkov zapisao u Mađarskoj. To su proze "Mesečina kaj dan" i "O mrtvima".

Osim proza u kojima pojava mrtvac izaziva veliki strah u slušača, ima i drugih koje upozoravaju da mrtve treba pustiti da počivaju u miru te ih ne treba uznemirivati predugim plakanjem i žalovanjem za njima. O tom je riječ u prodrštovskoj prozi "Materinske suze". Naravno, mrtve se ne smije uznemirivati ni oskvrnjivanjem njihovih zemnih ostataka. O tom govori prodrštovska proza "Mrtvačka glava".

Premda je strah od smrti česta tema narodnih proza, ima i onih u kojima se aktualizira tema o besmrtnosti na ovom svijetu kao usudu gorem od smrti. O tom govori prodrštovska *povidajka* "Kovač i smrt", u kojoj je glavni lik vrlo rado izabrao dug život, ali ne i besmrtnost. Na tragu takovoga razmišljanja je i prodrštovska proza "Buag, sviati Petar i pijanac Ivan", u kojoj se osuda na vječni život na ovom svijetu smatra velikom kaznom. Te proze nedvojbeno svjedoče o narodnoj mudrosti, kao i prodrštovska *povidajka* "Človik iz kapucnom", koja upozorava kako strah može biti najveći čovjekov neprijatelj.

Već je Balint Vujkov u *Cvjetovima mećave* objavio pojedine narodne proze iz Gradišća koje donose narodnu etimologiju, tj. na narodni način objašnjavaju postanak imena pojedinih mjesta, te ostalih lokaliteta, a također i nadimaka. Takove narodne etimologije nalazimo i u *Gradišćanskohrvatskim narodnim pričama* Antona Leopolda, a u zbirci E. Brandner Palkovits takova je prodrštovska proza "Zajezerosvetica", u kojoj je riječ o postanku jednoga toponima na Niuzaljskom jezeru.

Jedna od vrlo čestih tema narodnih proza jest sudbina djeteta kojega su ukrali Cigani. Po jednu takovu temu nalazimo u prozama koje je sastavljala ova zbirka čula u Prodrštovu i u Uzlopu. Obje imaju sretan završetak, i to na isti način. U prodrštovskoj prozi, naslovljenoj "Cigan", ukradeno je grofovsko dijete, a otac ga je prepoznao po medaljončiću na lančiću. U prozi "Lipa pastirica", zabilježenoj u Uzlopu, roditelji su ukradeno dijete prepoznali po lančiću.

Inače se većina uzlopskih proza u ovoj zbirci temama i motivima razlikuje od prodrštovskih proza. Uzlopske su više općega tipa, s temama, motivima i likovima uobičajenim u europskim narodnim pričama općenito. Tako npr. u prozi "Lamek" susrećemo zračne duhove koji iskaču iz čarobnoga predmeta i ispunjavaju želje vlasniku toga predmeta. Dvije su uzlopske *povidajke* o tri brata od kojih je najmlađi najpametniji i najbolji. To su proze "Betiažni kralj" i "Biala vila". Osobito je tipična priča o kralju koji je imao tri sina, od kojih su dvojica starijih bila zla, dok je najmlađi bio najbolji i najsposobniji, ali ga je cijela obitelj podejnjivala, a starija braća, shvativši da je bolji od njih, bila su jako ljubomorna. O tom je riječ u spomenutoj prozi "Betiažni kralj".

U hrvatskoj narodnoj tradiciji rijetke su *povidajke* koje se odnose na doba ranoga kršćanstva. Takova je u ovoj zbirci uzlopska proza "Amata", koje se radnja događa u doba cara Nerona i progonstva kršćana.

Položaj likova u uzlopskoj prozi "Lipa Karolina" ne pripada situacijama uobičajenim u tradicionalnim pričama, i bio bi bliži suvremenomu svijetu. Tu je riječ o mladom svećeniku koji je zbog žene napustio Crkvu. Bitna je ipak razlika u odnosu na današnje vrijeme što se taj bivši svećenik u ovoj narodnoj prozi sa svojom ženom skriva od ljudi i živi daleko od njih: "*Va jednom varuašu je jednom Mladomašnik prvu mašu služil, a pri tuam se je va jednu lipu divičicu zaljubil. Uan ni već mogal bit duhovnik, ter je ziz tu divičicu pruašal va jednu lozu, i su si tote jednu hižicu načinjili. Po liato dan su jednu divičicu duastali, tui su dali ime Karolina. Oni su tote živili ar se nisu sigurali van med ljude.*"

Likovi i prodrštovski i uzlopskih narodnih proza u ovoj zbirci, karakteristični su za *povidajke*. U čak tri prodrštofske proze to su vještice (*viške*). Riječ je o prozama "Kovačeva žena", "Viška Mare" i "Viškova lipa". Vile su akteri triju proza, jedne prodrštofske i dviju uzlopskih. Zanimljivo je da su i jedna prodrštofska i jedna uzlopska *povidajka* naslovljene "Biala vila", ali imaju različite fabule. Treća proza s vilama naslovljena je "Zlatokosna divuika". Vrag je jedan od likova u uzlopskim prozama "Trgovac i vrag" i "Nenavidan mlinar".

Među ovim su kratkim prozama i dvije basne sa životinjskim likovima. U Prodrštofu je zabilježena basna "Medvid, svinja i lesica", a iz Klimpuha je u ovoj zbirci basna "Zač ziac jima kratak riap".

Vrlo često u hrvatskim narodnim pričama Isus i sv. Petar šeću po zemlji i rješavaju različite situacije. U ovoj su zbirci takovoga tipa uzlopske proze "Jaki kovač" i "Liani junak". Od prodrštovskih, toj skupini pripada *povidajka* "Buag, sviati Petar i pijanac Ivan".

Među prodrštovskim prozama zamjetne su i one koje su šaljivo intonirane i svjedoče o smislu narodnoga pripovjedača za humor. Izrazito su šaljive "Farnik i škualnik", "Susiad-ske kuakoše" i "Ovo je moje, ovo je tvoje, a ovo je toga, koga ovde ni". Polušaljivima možemo okarakterizirati proze "Miho niaće jimat mira" i "Tiatac Mate i teta Kate".

Za razliku od prodrštovskih proza, u pravilu vezanih uz seosku sredinu, radnja se mnogih uzlopskih proza u potpunosti ili barem djelomice događa u gradu, tj. *va varuašu*, a likovi su nerijetko grofovi i kraljevi. Tako proza naslovljena "Lamek" počinje prijedložnom svezom *Va varuašu ...*, a proza "Lipa Karolina" *Va jednom varuašu...* Proza "Lipa pastirica" počinje sintagmom *Živili su va jednom varuašu jedni grofi ...*, proza "Betiažni kralj" sintagmom *Va jednuam varuašu je živil jedan kralj...*, proza "Zlatokosna divuika" sintagmom *Živiu je jedan grof va jednom varuašu*, a proza "Zvanariadna ruažica" sintagmom *Živila je va jednom varošiću...* Početna rečenica proze "Pastir i grofova kćer" glasi *Va jednom varuašu je živiu jedan grof*. Gotovo je ista i početna rečenica u prozi "Biala vila", a glasi: *Va jednom varuašu je živil jedan grof*.

Budući da je jezik ovih narodnih proza temeljen na idiomima Hrvata Poljanaca iz sjevernoga Gradišća, ovom ćemo prigodom izdvojiti i nekoliko jezičnih značajki. U govornima mjesta iz kojih potječu razmatrane proze, vokativ je u pravilu izjednačen s nominativnim oblikom, npr. *Ivan, tako se va škrinji ne leži!* ili *Poi van Ivan!* (proza "Buag, sviati Pe-

tar i pijanac Ivan”); *Kovač, sada si osamdesiat liat star* (proza “Kovač i smrt”), *Gospodin farnik, ja sam to i to učiniu* (proza “Čemo si krljaču zaminit”), itd.

Učestalost, a ponekad i trajnost radnje koja se događala u prošlosti izražena je kombinacijom perfekta pomoćnoga glagola *tit* i infinitiva glagola koji označava o kojoj je radnji riječ, npr. *su jui govorili lipa pastirica kad je tila i uavce past* ‘govorili su joj lijepa pastirice kad bi odlazila pasti ovce’ (proza “Lipa pastirica”), *Kada su tile tia jabuke uzriajat su tile najednuč prik noći zginut* ‘kada bi te jabuke sazrele, obično bi preko noći nestale’ (proza “Biala vila”), itd.

U idiomima Hrvata u Gradišću plodan je sufiks *-nja* pri tvorbi glagolskih imenica od prezentskih glagolskih osnova, pa je tako i u ovim prozama, npr. *kradnja* ‘krađa’ (proza “Cigan”), *učnja* ‘učenje’ (proza “Lipa Karolina”).

Od etnonima *Cigan* ženski se etnonim izvodi sufiksom *-ica*, što je također sukladno idiomima Hrvata u Gradišću, npr. *ciganica* (proza “Lipa pastirica”). Hrvatskim govorima u Austriji nije imanentan hungarizam *soba* (mađ. *szoba*) nego stara hrvatska riječ *hiža*. Međutim, u prozi “Povidaika od tridesiatoga” nalazimo čistu prefiksalsnu tvorenicu *pretsoba* u lokativnom obliku *va pretsobi* ‘u predsoblju’. Riječ je o hibridnoj tvorenici s domaćim prefiksom i osnovom tuđega podrijetla, koja je nastala pod utjecajem suvremenoga hrvatskoga književnoga jezika, u kojem se rabi prefiksalsno-sufiksalsna inačica *predsoblje*. Izdvajamo i glagol *naserdit se* ‘naljutiti se’ kao čistu prefiksalsnu tvorenicu od glagola *serdit se*, npr. *Onda se je cesar naserdil na toga seljaka* (proza “Spametni seljak”).

Stare hrvatske glagolske imenice *ishod* ‘istok’ i *zahod* ‘zapad’ nalazimo u prozi “Cigan”: *Grof je dau na ishodu, zahodu, na sjeveru i na jugu svojiaga kaštela tablu postavit*. Glagoli *objamit* (u značenju ‘zagrliti’), *poručit se* (u značenju ‘vjenčati se’), *prepovidat* (u značenju ‘zabraniti’) bili su uobičajeni u hrvatskoj jezičnoj starini, a i danas se rabe ponegdje u sjeverozapadnoj čakavštini, pa tako i među Hrvatima u Gradišću. Nalazimo ih i u razmatranim narodnim prozama, npr. *Vesialje je bilo jako veliko kad je maika i drugo dite objamit mogla* (proza “Brat i sestra”), *se je s tom zlatokuasnom divuikom poručil*; *Uan ju kupi i oštro prepovi kuharu da ju kuša* (proza “Zlatokosna divuika”) i dr. Isto se može reći za stare hrvatske priloge *kumaj* (u ovim prozama zabilježeno kao *kumai*) (u značenju ‘jedva’) i *zavolj* (u značenju ‘zbog’), npr. *kumai je uan na sviatu Mikulu misliu je ur biu ovde kod njiaga* (proza “Buag, sviati Petar i pijanac Ivan”), *je nosila jednu kruglu ku je kumai vlikla*; *da ju kumai nuasim*; *kumai vu težinu nuasim* (proza “Materinske suze”), *jima zaručnju zavolj kia je muarau puit po troja zlata piarja* (proza “Pastir i grofova kćer”), *zavolj koga sam si kćere umoril* (“Povidaika od tridesiatoga”). U hrvatskoj jezičnoj starini bio je uobičajen i prilog *inako* (u značenju ‘inače, drugačije’). Zabilježen je i u ovim prozama, npr. *smrt inako ne muare trpit* (proza “Buag, sviati Petar i pijanac Ivan”).

Poneki leksemi upućuju na zaključak da su pojedine proze posuđene iz drugih hrvatskih sredina, a zatim prilagođavane dijalekatnim značajkama govora Hrvata u polutisućljetnoj dijaspori. Već je npr. Balint Vujkov, bilježeći narodne proze u Hrvatskoj Kemlji u sjeverozapadnoj Mađarskoj, primijetio kako je narodni pripovjedač pridjev *zlatokosna* posudio iz nekoga drugoga govora, jer se u Kemlji ne rabi riječ *kosa* nego se u tom značenju rabi riječ *vlas*. Isto se može reći za pridjev *zlatokosna* u ovoj zbirci u uzlopskoj prozi *Zla-*

tokosna divuika. O razmjerno pak novijem snažnijem utjecaju njemačkoga jezika na govore Hrvata u Željezanskom kotaru svjedoče germanizmi koji su ostali neprilagođeni gramatičkomu sustavu ovih hrvatskih govora, kao što je npr. u sintagmi *su junaki ausglosn* (proza “Čemo si krljaču zaminit”), u kojoj se germanizam *ausglosn* (prema njem. *ausgelassen*) rabi u značenju ‘obijestan, nestašan’.

Utjecaj njemačkoga jezika ogleda se i u uporabi antroponima, konkretnije osobnih imena ljudi. Tako npr. u prozi “Viškova lipa” isti lik je *Jive* i *Hans*. Kada lik sam o sebi govori je *Jive*, tj. *Ja sam Jive*, dok je u ostalom dijelu proze jednom *Hans*: *Ali ovo Hans ni kaniu.*, a jednom *Jive*: *da je Jivi od straha drugačije nastalo*. U prozi “Betiažni kralj” pripovjedačica, bez posebnoga razloga, glavnoga lika naziva ponekad *Jivica*, a ponekad *Hansi*: *jime mu je bilo Jivica; Jivica ide tužan; zgrabi Jivicu; ispruasi Hansi; odnesia Jivicu; siade Hansi; Pita Hansi; od Jivicie pratež; Princeska i Jivica*.

U *povidajki* “Brat i sestra” novija posuđenica *auto* ne rabi se u značenju ‘automobil’ nego u značenju ‘zaprežna kola’. Značenje ‘automobil’ nije moguće jer se radnja te proze događa u 16. ili 17. stoljeću za vrijeme turskoga pohoda na Beč, što jasno pokazuje ovaj odlomak: *Kad su Turki va našu domovinu došli i Biač posiali, je biu i ta ditić, ki je sada ur odrašćen biu, turski vojak. Niadan od Turkou si ni misliu, da uan oš na njiaga domovinu misli. Kat su Turki krez naše loze marširali i uan med njimi, si je misliu sad ću muarat vriada skrsnut otako da niadan oš u pamet ne zame*. Prije toga je opisano kako je toga istoga mladića, koji je pobjegao iz turske vojske, dok je bio dječak oteo tuđinac koji je vozio *auto*. Zajedno s njim oteo je i njegovu sestru: *Tote je peljala jedna ciasta, a na ciasti je velik auto stau. Sada je tuđinac zgrabiu ovu dvoju dicu za ruku i je-j odvlikau va auto (...). Cialu nuac su se vozili, spat nisu mogli. Kat su va Tursku došli su je se skupa va jedan stan nutr*.

U hrvatskom jeziku jedno od starih značenja pridjeva romanskoga podrijetla *siguran*, odnosno superlativa toga pridjeva *najsigurniji*, jest ‘samopouzdan, neustrašiv, hrabar’, odnosno u superlativu ‘najsamopouzdaniji, najneustrašiviji, najhrabriji’. I danas je to značenje očuvano u pojedinim čakavskim i kajkavskim govorima, a u ovoj zbirci npr. u prozi “Prokliati grad”: *Pervi ide Ivan, on je bil najsigurniji*. Sukladno idiomima Hrvata u Gradišću, i u ovim se prozama susreće glagol *valjat se* u značenju ‘kladiti se’, npr. *se je kerčmar ziz š njim valjau kad ne bude njiaga duama, da će ga ona nuter pustit; Oni su se valjali, da će ki zgubi i zgubit se jimanje* (proza “Lipa Karolina”). U Hrvata u Gradišću često se glagol *znat* rabi u značenju ‘moći’, pa je tako i u ovim prozama, npr. *Oni su mu rekli, da si zna tri želje željit* (*povidajka* “Kovač i smrt”). Vrlo je zanimljiva uporaba glagola *vikat* u prozi “Cigan” u značenju ‘zvati’, npr. u rečenici *Po siam kašteli su dite vikali i jiskali ali dite je bilo skrslo*. U tom je značenju taj glagol zabilježio Gerhad Neweklowsky u svom rječniku govora čakavskih Stinjaka u južnom Gradišću (*Der kroatische Dialekt von Stinatz Wörterbuch*), a Paula Baar, pripovjedačica proze “Cigan”, bila je učiteljica u nedalekom Pinkovcu i Novoj Gori na jugu Gradišća. Inače se u Hrvata glagol *vikat* u značenju ‘zvati’ susreće u janjevačkih Hrvata na Kosovu i u Bugarskoj, te u karaševskih Hrvata u Rumunjskoj.

Ukratko, zapisi narodnih proza uvijek su iznova zanimljivi s različitim aspektima, što pokazuje i ovaj izbor tema, motiva i jezičnih primjera.